

Türkiye’de Teknoloji ile İlgili Yapılmış Eğitim Programları ve Öğretim Lisansüstü Tezlerin Teknoloji ve Araştırma Eğilimleri: 2015-2020 Dönemi ^{1*}

Vildan DONMUŞ KAYA

Arş. Gör., Fırat Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
vildandnms@gmail.com

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-4362-393X>

Mehmet EROĞLU

Arş. Gör., Fırat Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
mehmeteroglu@firat.edu.tr

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-1906-5835>

Öz

Bu çalışmanın amacı, Eğitim Programları ve Öğretim alanında teknoloji ile ilgili 2015-2020 yılları arasında yapılmış Türkiye orijinli tezlerin teknoloji ve araştırma eğilimlerini belirlemektir. Bu amaçla 2015- 2020 yılları arasında eğitim programları ve öğretim alanında yapılan 101 tez içerik analizine dahil edilmiştir. Elde edilen verilere dayalı olarak en fazla tezin 2018 yılında, yapılan tezlerin daha çok yüksek lisans tezi olduğu belirlenmiştir. Tezlerin çoğunun Mersin ve Fırat Üniversitesinde hazırlandığı görülmektedir. Tezlerin konularına bakıldığında daha çok öğretme- öğrenme süreçleriyle ilgili çalışmaların fazlalığı dikkat çekicidir. Bağımlı değişken olarak en çok akademik başarı ve tutum, bağımsız değişken olarak çevrimiçi öğrenme ve ters yüz sınıf ortamlarının çalışıldığı belirlenmiştir. Nicel ve betimsel taramaya dayalı araştırmaların en fazla araştırma yöntemi olarak tercih edildiği tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen tezlerde örneklem grubu olarak ortaokul öğrencilerinin, örneklem büyüklüğü olarak 250 ve üzeri sayıdaki örneklem büyüklüğünün seçildiği görülmüştür. Veri

¹ Makale Geliş/Kabul Tarihi: 30.09.2020 / 26.08.2021

* Bu çalışma 9-12 Ekim 2019 tarihlerinde 7. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi’nde sunulan ve özet olarak yayınlanan “Technology Tendencies The Thesis Published in Curriculum and Instruction in Turkey: Content Analysis” başlıklı sözlü bildirinin genişletilmiş şeklidir.

Künye Bilgisi: Donmuş Kaya, V. ve Eroğlu, M. (2021). Türkiye’de teknoloji ile ilgili yapılmış eğitim programları ve öğretim lisansüstü tezlerin teknoloji ve araştırma eğilimleri: 2015-2020 dönemi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 772-807. DOI: 10.33437/ksusbd.802860

toplama aracı olarak ise ölçek ve görüşme formlarından sıklıkla yararlanıldığı belirlenmiştir. Verilerin analizinde ise daha çok kestirimsel analizlerin yapıldığı, ANOVA ve t-testi analizlerinin çalışmalarda yoğun bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre incelenen tezlerin önemli bir kısmının kuramsal bir yapıya dayalı olarak hazırlanmamasının hem yöntem bakımından sınırlılıkların ortaya çıkmasına hem de uygulama boyutunun eksik kalmasına sebep olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Eğilimi, Araştırma Eğilimi, Eğitim Programları ve Öğretim, Lisansüstü Tez, Betimsel İçerik Analizi.

Technology and Research Tendencies of the Master and Doctoral Thesis about Technology in the Fields of Curriculum and Instruction in Turkey: 2015-2020 Period

Abstract

The purpose of the study is to determine the tendencies of the theses published between 2015-2020 on technology in Curriculum and Instruction. Within the scope of this purpose, content analysis was conducted on 101 theses published in the field of Curriculum and Instruction between 2015-2020. According to the results, it was determined that the most theses were published in 2018 and the published theses were mostly master's theses. Most of the published theses were prepared in Mersin University and Fırat University. When the topics of the published theses are examined, it is noteworthy that there are many studies on teaching-learning processes. It was determined that academic achievement and attitude were the most dependent variables, online learning and flipped learning environments as independent variables in theses. It has been determined that quantitative research and descriptive research are the most preferred research methods. Most secondary school students are chosen as the sample group and 250 and above are preferred as the sample size. It was determined that scale and interview forms were frequently used as data collection tools. In the analysis of the data, it was determined that mostly predictive analyzes were made, and anova and t-test analyzes were used extensively in studies. The results of the research show that the fact that a significant part of the theses are not prepared based on a theoretical structure causes both methodological limitations and lack of practice dimension.

Keywords: Technology Tendency, Research Tendency, Curriculum And Instruction, Postgraduate Thesis, Descriptive Content Analysis.

GİRİŞ

Teknoloji, öğretme-öğrenme ortamlarının kalitesinin arttırması için birçok fırsat sunmaktadır. Ancak bu fırsatların nitelikli ürüne dönüştürülmesi nasıl, ne zaman, nerede ve ne şekilde kullanılacağına bilinmesine bağlıdır. Öğretme-öğrenme ortamlarında teknolojinin nasıl kullanılacağına bilinmesiyle bireylere daha zengin ve aktif olacakları öğrenme ortamları sunulabilir. Ayrıca teknoloji bireylere kendi hızlarına göre ilerleyebilme ve daha önemlisi kendi kendilerine öğrenme imkânı tanır. Teknolojinin yaratmış olduğu bu fırsatlar birçok disiplinde kullanılmasını cazip hatta gerekli hale getirmiştir. Bu durumun sonucu olarak son yıllarda teknolojinin bir disiplin olarak farklı disiplinlerle bir arada kullanıldığı disiplinler arası çalışmalarda da artış görülmeye başlamıştır. Bu alanlardan biri de Eğitim Programları ve Öğretim (EPÖ) alanıdır.

Eğitim teknolojisi ve EPÖ alanı arasındaki ilişki eğitim programlarının bütününe ilgilendiren dinamik ilişkileri içermektedir. Çünkü eğitim teknolojisi, eğitim programının belirlenen hedeflere erişebilmek için gerekli yol ve yöntemlerle birlikte öğretme-öğrenme süreçlerini sistematik biçimde tasarlama, uygulama, değerlendirme ve geliştirmeyi esas alan bir disiplindir (Özkul ve Girginer, 2001). Bu bağlamda iki disiplinin birbirine sunduğu katkılar ve kenetlenme şekilleri dikkat çekicidir. Bu katkıların boyutunu ve yönünü belirleyebilmek adına EPÖ alanında teknoloji çalışmaları yapıldığı görülmektedir. Diğer alanlarda olduğu gibi EPÖ alanında da sayıları giderek artan teknoloji çalışmalarının belirli zaman aralıklarında tasnif edilmesi, eğilimleri ve araştırmaların sonuçlarına dayalı değerlendirmeler yapılması alanlara ve araştırmacılara yol gösterici niteliktedir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007). Çünkü belli bir alanda yapılan çalışmalar ile ilgili olarak eğilimleri belirlemek için yapılan betimsel içerik analizi, meta analiz ve meta sentez çalışmalarının sonuçları araştırmacılara önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Ayrıca bu tür çalışmalar son yıllarda pek çok araştırmacının ilgisini çekmektedir. Meta analiz ve meta sentez çalışmaları araştırmaların bulgularının birleştirilerek yorumlanması üzerine yoğunlaşırken, çalışmaların genel fotoğrafını ortaya koymak için betimsel içerik analizinin kullanıldığı görülmektedir. Bu şekilde yapılan çalışmalar alandaki tüm çalışmaları kapsayacağı gibi, daha geniş alanlarda spesifik konularla sınırlandırılarak da yürütülebilmektedir. Bu noktada özellikle 21. yüzyılın teknoloji çağı olması ve farklı disiplinlerde teknolojiye dayalı çalışmalara verilen önemin artması sebebiyle teknolojinin EPÖ alanındaki eğilimini ortaya koyma gerekliliği doğmuştur.

Alan yazında, EPÖ alanında çalışmaların eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmaların büyük bir kısmında EPÖ alanındaki lisansüstü tezlerin tasnif edilmesi amaçlanmıştır. Lisansüstü tezleri inceleyen bu çalışmalar incelendiğinde iki tanesinin hem yüksek lisans hem

doktora tezleri üzerine yapıldığı ve 1985-2002 ile 2013 yılına kadar olan yılları kapsadığı görülmektedir (Altın, 2004; Gömleksiz ve Bozpolat, 2013). Bir kısmının ise sadece doktora tezlerinin tasnifine yönelik olduğu ve 1974- 2009, 2009- 2014 ve 2006- 2017 yılları ile sınırlandırıldıkları belirlenmiştir (Hazır Bıkmaz vd, 2013; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015; Yağan ve Çubukçu, 2019). EPÖ alanında makalelerin içerik analizinin yapıldığı çalışmalarında mevcut olduğu ve bu çalışmaların 2000-2014, 2002-2015, 2007-2011 ve 2005-2013 yıllarındaki makaleleri kapsadığı tespit edilmiştir (Akdemir, Karameşe ve Arslan, 2015; Akşan ve Baki, 2017; Ozan ve Köse, 2014; Yeşilpınar Uyar, 2017). Bunların yanında program geliştirme (Schreglmann, 2016) ve program değerlendirme alt alanlarıyla ilgili çalışmalara da rastlanmaktadır (Kurt ve Erdoğan, 2015; Saracaloğlu ve Dursun, 2010). Ancak bu çalışmaların EPÖ alanındaki çalışmaları genel perspektiften değerlendirdiği teknoloji bağlamına ise çok az değindiği görülmektedir. Ayrıca farklı disiplinlerdeki eğilimlerin teknoloji destekli boyutu ele alınarak sınırlandırılan çalışmaların olduğu görülürken (Akbaba ve Tunagür, 2018; Donmuş ve Akpunar, 2016; Donmuş ve Aygan, 2016; Donmuş ve Eroğlu, 2014; Tatar, Kağızmanlı ve Akkaya, 2013), EPÖ alanında çalışmalarda kullanılan teknoloji eğilimlerinin spesifik olarak irdelendiği veya değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Literatür Taraması

EPÖ alanının temelini oluşturan eğitim programlarının tarihine bakıldığında program kavramının ortaya çıkışı 20. yüzyılın başlarına denk gelmektedir (Demirel, 2012; Mednick, 2006). Kavram olarak programa bakıldığında ise kökeninin Yunanca’dan geldiği ve “Genel olarak yapılması gereken bir işin bölümlerini, her bölümün yapılış sırasını, zamanını ve nasıl yapılacağını gösteren bir tasarı” olarak tanımlandığı görülmektedir. (Büyükkaragöz, 1997:1). Eğitim ve öğretimin de programlı bir iş olarak yapılmasından (Büyükkaragöz, 1997) hareketle Varış (1978: 17)’a göre eğitim programı “bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri” olarak tanımlanmaktadır. Eğitim programları ile ilgili yapılmış ilk çalışmanın, Franklin Bobbitt tarafından 1918 yılında yazılan “The Curriculum” kitabına dayandığı birçok eğitimci tarafından kabul görmüştür (Smith, 2000; Ornstein, 1988). Bobbitt’in bu çalışmasıyla birlikte eğitim programlarının, eğitim bilimlerinde bir alan olarak yer bulduğu söylenebilir. Bobbitt (1918) eğitim programını “çocuklar ve gençlerin yetişkin hayatını oluşturan ilişkileri iyi idare edebilme becerisi geliştirerek yapmaları ve tecrübe etmeleri gereken ve her açıdan bir yetişkinin ne olması gerekiyorsa o hale getiren yaşantılar dizisi” şeklinde tanımlamaktadır (Akt: Arı, 2015: 3). Alanda Bobbitt’i Ralph W. Tyler ve Hilda Taba takip etmektedir (Akpınar, 2013; Akpınar, 2012; Demirel, 2012). Eğitim programı modellerine bakıldığında Tyler modeli, Taba Modeli ve her iki program

geliştiricinin birlikte önerdiği Tyler-Taba modeli, Tyler ve Taba'nın alana katkı sağlayan öncülerden olduğunu gözler önüne sermektedir.

Türkiye’de EPÖ alanının tarihsel gelişimi ve EPÖ teknoloji ilişkisi

Türkiye’de Cumhuriyet’in ilanından sonra 1924’lü yıllardan 1950’li yıllara kadar yer bulan müfredat programı kavramının, eğitim programı olarak ifade edilmesi ve bir çalışma alanı olarak kabul edilmesi, eğitim için yurtdışına gönderilen bilim insanlarımızın katkılarıyla 1960’lı yılların sonuna denk gelmektedir (Akpınar, 2012). Türkiye’de eğitim programı geliştirme çalışmaları ilk olarak ilköğretim programlarıyla başlamış ve bunları ortaöğretim programları takip etmiştir (Büyükkaragöz, 1997). Birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de program geliştirme çalışmaları birçok denemeden geçerek bugünkü durumuna gelmiştir (Demirel, 2012). Eğitim programları ve öğretim alanının temelini Eğitim bilimleri Kürsüsü ile 1965’te kurulan Ankara Üniversitesi, Eğitim (Bilimleri) Fakültesi oluşturmaktadır (Tanju, 1990, Akt: Demirhan İşcan ve Hazır Bıkmaz, 2012). 1971’de bölüm olarak lisans eğitiminde de yer bulan Eğitim programları ve öğretim alanı hem lisans hem lisansüstü eğitim fırsatlarının sunulduğu bir alan haline almıştır. Ancak YÖK tarafından, lisans mezunlarının iş bulamaması ve farklı sahalarda çalışmak zorunda kalmaları gerekçe gösterilerek 04.11.1997 tarihli ve 97.39.2761 sayılı yasa ile “Eğitim Programları ve Öğretim” alanında lisans programları kapatılmıştır (Gömleksiz ve Bozpolat, 2013). Bu nedenle EPÖ sadece lisansüstü düzeyde öğretim vermeye devam etmiştir. Lisansüstü düzeyde öğretime devam eden alan, artık neredeyse Türkiye’deki her üniversitede bulunmaktadır.

Türkiye’de EPÖ alanının lisansüstü eğitim olarak yaygınlaşması bu alanla ilgili lisansüstü tezlerin sayısının da artırmıştır. Bu süreçte ortaya çıkan tezlerde EPÖ ve teknoloji ilişkisi aşamalı olarak öne çıkmaya başlamıştır. Türkiye’de EPÖ alanında yapılan tezlerden ulaşılanlara bakıldığında gerek alandaki ilk çalışmalardan olması gerek teknoloji disipliniyle ilgili ilk olması bakımından Keser (1988) tarafından hazırlanan bilgisayar destekli öğretim için bir model önerisinin sunulduğu çalışma dikkat çekmektedir. Güneş (1991) tarafından Bilgisayarla öğretimde değişik yaklaşımların öğrenme üzerindeki etkilerinin incelendiği çalışma ise alanda teknoloji disiplinini içeren bir diğer çalışmadır. Yine bilgisayarların eğitimde kullanımıyla ilgili çalışmalar ilerleyen yıllarda devam ederken (Uzunboylu, 1995; Çeliköz, 1996; Gökdaş, 1996; Somuncuoğlu, 1996; Yurdakul, 1998), Özerbaş (1996) TV’lerin açık öğretimde kullanılmasıyla ilgili çalışma yaparak uzaktan eğitime dikkat çekmiştir. Bir ürün ortaya koyarak o ürünün geliştirilmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili ilk çalışma ise Semerci(1999) tarafından Öğretim amaçlı çoklu ortam yazılımı geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi çalışmasının olduğu görülmektedir. İnternetin dünyada eğitim sisteminde kullanılmaya başlanması ve Türkiye’de internetin

varlığını hissettirmeye başladığı yıllarda Kılıç (2002) Web temelli öğrenmede baskın öğrenme stilinin öğrenme etkinlikleri tercihi ve akademik başarıya etkisi isimli çalışmasıyla, internetin EPÖ alanında kullanıldığı ilk tez çalışması olarak karşımıza çıkmaktadır. Belirtilen bu çalışmalar Türkiye’ de EPÖ alanında teknoloji odaklı çalışmalarının köşe taşlarını oluşturmaktadır. Günümüzde ise EPÖ alanında teknoloji ile ilgili çalışmalar artarak devam etmektedir.

EPÖ alanındaki lisansüstü çalışmaların eğitim bilimleri alanının gelişmesine ve daha yenilikçi eğitim uygulamalarının gerçekleştirilmesine katkı sunması gerekmektedir (Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015). Bu bağlamda EPÖ alanında yenilikçi yaklaşımlardan biri olan teknoloji destekli çalışmalarda tercih edilen teknolojilerin neler olduğunun belirlenmesinin araştırmacılara yol göstermesi beklenmektedir. Ayrıca teknolojinin kullanıldığı çalışmaların eğitim teknolojisi/eğitimde teknoloji kullanımı boyutunun belirlenmesi -alanın özellikle öğretme-öğrenme kuram-model-yöntem-teknikleriyle doğrudan ilgili olmasından yola çıkarak- araştırmacılara teknolojinin hangi öğretme-öğrenme kuram-model-yöntem-teknikleriyle desteklendiğini gözler önüne sererek alanda çalışılmamış konuların belirlenmesine açısından oldukça önemlidir. Teknoloji eğilimlerinin belirlenmesinin yanında bu çalışmalardaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesi, EPÖ alanındaki teknoloji araştırmalarına yön verdiği gibi, EPÖ alanındaki araştırma politikalarının geliştirilmesine de önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın genel amacı Türkiye’de 2015–2020 yılları arasında EPÖ alanında yapılan teknoloji eğilimli tezleri çeşitli değişkenlere göre analiz ederek bu alanda yaşanan eğilimlerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda aşağıda belirtilen araştırma sorularına cevap aranmıştır:

EPÖ alanında teknoloji ile ilgili 2015-2020 yılları arasında yapılmış Türkiye orijinli tezlerin;

1. Yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Yapıldıkları üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
3. Çalışma konularına göre dağılımı nasıldır?
4. Çalışılan bağımlı değişkenlere göre dağılımı nasıldır?
5. Çalışılan teknoloji konularına (bağımsız değişken) göre dağılımı nasıldır?
6. Eğitim-teknoloji ilişkisine göre dağılımı nasıldır?
7. Araştırma sorusu/hipotez sayılarına göre dağılımı nasıldır?

8. Kullanılan araştırma yöntem ve desenlerine göre dağılımı nasıldır?
9. Tercih edilen örneklem grubu, örneklem büyüklüğü ve örneklem belirleme yöntemine göre dağılımı nasıldır?
10. Kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?
11. Kullanılan veri analiz yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Bu araştırma içerik analizi çalışmasıdır ve içerik analizi çalışmalarından betimsel içerik analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi, birbirine benzer verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir forma göre düzenleyerek yorumlanmasını sağlamaktadır (Creswell, 2012). İçerik analizi sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Betimsel içerik analizi ise belirli bir konu ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır (Lin, Lin ve Tsai, 2014).

Araştırmada incelenen tezlere ölçüt örnekleme yöntemi ile Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ulusal tez veri tabanından ulaşılmıştır. Belirlenen ölçütler şöyledir:

1. Tezlerin EPÖ bilim dalı, Eğitimde Program Geliştirme Bilim Dalı, Eğitim Programları Ana Bilim Dalı veya EPÖ Ana Bilim Dalında hazırlanmış olması
2. Tezlerin 2015-2020 yılları arasında yapılmış olması
3. Tezin tam metnine ulaşılabilir olması
4. Tez başlığında teknoloji ile ilgili bir ifadenin yer alması.

YÖK veri tabanında 2020 yılının Haziran ayında yapılan taramada, ilk üç ölçüte göre toplam 1370 tez olduğu belirlenmiştir. Dördüncü ölçüte göre tez başlığında teknolojiyle ilgili herhangi bir betimlemenin yer aldığı 110 tez olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda tespit edilen tezlerin analizi için Microsoft Office MS Excel’de hazırlanan “Tez Sınıflama Formu” kullanılmıştır.

Verilerin analizi

Tezler içerik analizi yapılarak, yüksek lisans ve doktora tezi olma durumlarına, yıllarına, makalenin konusu, yöntemi, örnekleme veya çalışma

grubuna, örneklem büyüklüğüne, veri toplama araçlarına, veri analiz yöntemlerine, teknolojinin hangi boyutta kullanıldığı ve kullanılan teknolojinin ne olduğuna göre incelenmiştir. Bu aşamada 7 tez sınıflama formuna göre birçok belirlenen kategoride net ifadelerde bulunulmamış olması sebebiyle çalışma dışı bırakılarak, nihai olarak 101 tez üzerinden analiz gerçekleştirilmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Bu bağlamda bu çalışmada daha önceden belirlenmiş kategorilere göre veriler kodlanarak temalar elde edilmiştir. Daha sonra veriler ve temalar düzenlenmiştir. Ayrıca içerik analiziyle incelenen çalışmalardan elde edilen veriler yüzde ve frekans kullanılarak analiz edilmiştir. Oluşturulan Excel dosyasında kayıtlı bulunan veriler ile ilgili olarak, her bir araştırma sorusunun cevabına karşılık gelecek şekilde verilerin frekansları ve bu frekanslara bağlı olarak yüzde oranları hesaplanmıştır. Sonuçta elde edilen sayısal veriler tablolar halinde sunulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında taranan ve “Tez İnceleme Formu” kullanılarak analiz edilen 2015 ile 2020 yılları arasında yayınlanmış olan 101 adet lisansüstü tezin, tematik dağılımlarına ilişkin bulgular tablolar aracılığıyla sunulmuştur. Bulguların sıralaması, araştırmanın amacında belirtilmiş olan araştırma sorularının sırası dikkate alınarak belirlenmiştir.

Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin yıllara göre ve yüksek lisans-doktora tezi olma durumlarına göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Tezler		f	%
	Yüksek Lisans	Doktora		
2015	5	6	11	10,9
2016	15	3	18	17,8
2017	12	4	16	15,8
2018	20	13	33	32,7
2019	15	7	22	21,8
2020	1	-	1	1
Toplam	68	33	101	100

Tablo 1’de Türkiye’de EPÖ alanında teknolojiyle ilgili yapılan tezlerin yıllara ve yüksek lisans- doktora tezi olma durumlarına göre dağılımı görülmektedir. Bu

tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında tezlerin %10,9'unun 2015 yılında, %17,8'inin 2016 yılında, %15,8'inin 2017 yılında, % 32,7'sinin 2018 yılında, %21,8'inin 2019 yılında ve %1'inin 2020 yılında yapıldığı görülmektedir. Tezlerin %67,3'ünün yüksek lisans, %32,7'sinin doktora tezi olduğu görülmektedir.

Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Toplam	
Üniversite adı	f	f	f	f	f	f	f	%
Abant İzzet Baysal	-	1	1	3	-	-	5	5
Adnan Menderes	-	-	-	-	1	-	1	1
Ahi Evran	-	-	1	-	-	-	1	1
Akdeniz	-	1	1	-	-	-	2	2
Anadolu	-	-	-	-	1	-	1	1
Balıkesir	-	-	1	1	1	-	3	3
Bilkent	1	1	-	1	1	-	4	4
Bülent Ecevit	-	1	-	-	2	-	3	3
Çanakkale Onsekiz Mart	-	1	-	-	1	-	2	2
Dicle	1	2	-	-	-	-	3	3
Düzce	-	1	-	2	-	-	3	3
Erciyes	1	-	1	1	1	-	4	4
Fırat	1	-	2	3	2	-	8	7,9
Gazi	-	-	-	2	2	-	4	4
Gaziantep	-	1	-	-	2	-	3	3
Gaziosmanpaşa	-	-	-	3	-	-	3	3
Hacettepe	-	-	-	1	-	-	1	1
İnönü	1	-	-	1	-	-	2	2
Kocaeli	-	-	-	1	-	-	1	1
Marmara	-	1	-	-	-	-	1	1
Mersin	1	2	3	6	1	-	13	12,9
Muğla Sıtkı Koçman	-	2	-	-	-	-	2	2
Necmettin Erbakan	1	1	1	1	2	-	6	5,9
Odtü	1	-	1	2	-	1	5	5
Osmangazi	1	-	1	1	2	-	5	5

V.Donmuş Kaya-M.Eroğlu Türkiye’de Teknoloji ile İlgili Yapılmış...

Ömer Halisdemir	1	-	-	1	-	-	2	2
Sakarya	-	2	1	-	-	-	3	3
Sütçü İmam	-	-	1	-	-	-	1	1
Uludağ	1	-	-	-	-	-	1	1
Yakındoğu	-	-	-	-	1	-	1	1
Yeditepe	-	-	1	-	1	-	2	2
Yıldız Teknik	-	-	-	1	1	-	2	2
Yüzüncü Yıl	-	1	-	1	-	-	2	2
Toplam							101	100

Tablo 2’de Türkiye’de EPÖ alanında teknolojiyle ilgili yapılan tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımı görülmektedir. Abant İzzet Baysal, ODTÜ ve Osmangazi üniversitesinin her birinde 5 (%5), Adnan Menderes, Ahi Evran, Anadolu, Hacettepe, Kocaeli, Marmara, Sütçü İmam, Yakındoğu ve Uludağ Üniversitelerinin her birinde 1 (%1), Akdeniz, Çanakkale Onsekiz Mart, İnönü, Muğla Sıtkı Koçman, Ömer Halisdemir, Yeditepe, Yıldız Teknik ve Yüzüncü Yıl Üniversitelerinin her birinde 2 (%2), Balıkesir, Bilkent ve Erciyes Üniversitelerinin her birinde 4 (% 4), Bülent Ecevit, Dicle, Düzce, Gaziantep, Gaziosmanpaşa ve Sakarya Üniversitelerinin her birinde 3 (%3), Fırat Üniversitesinde 8 (%7,9), Mersin Üniversitesinde 13 (%12,9), Necmettin Erbakan Üniversitesinde 6 (%5,9) tez yapıldığı görülmektedir.

Tezlerin Çalışma Konularına Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin çalışma konularına göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

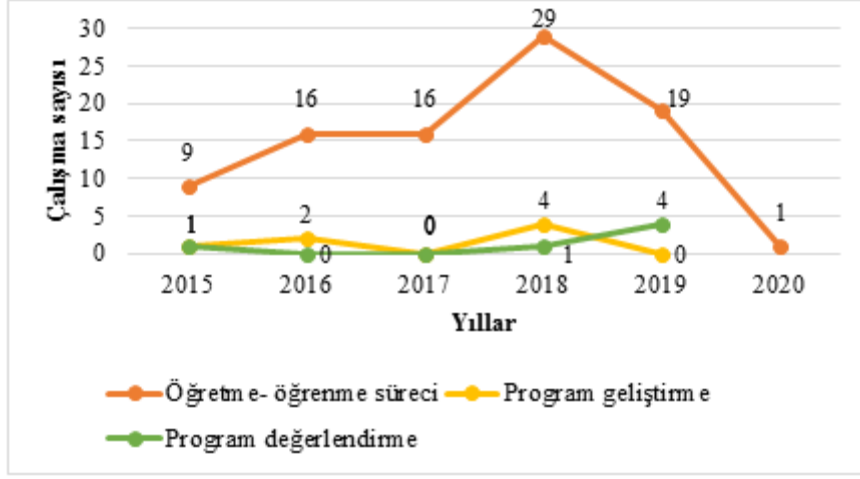
Tablo 3. Tezlerin Çalışma Konularına Göre Dağılımı

Çalışma konuları	f	%	Çalışma alt konuları	f	%
Öğretme- öğrenme süreci	90	89,1	Öğretme- öğrenme yaklaşım- model-strateji- yöntem-teknik	17	17
			Öğretim araç-gereç- materyal	17	17
			Öğrenme çevresi	2	2,0
			Öğretim tasarımı	10	9,7
			Ölçme ve değerlendirme	1	1,0
			Diğer	43	41,7
Program değerlendirme	6	5,9		6	6,8

Program geliştirme	5	5,0	5	5,8
Genel Toplam	101	100	101	100

Tablo 3'te Türkiye'de EPÖ alanında teknolojiyle ilgili yapılan 101 tezin çalışma konularına göre dağılımı görülmektedir. Bu tezlerin konularına göre dağılımına bakıldığında öğretme- öğrenme süreçlerine yönelik çalışmaların %89,1, program değerlendirme çalışmalarının %5,9 ve program geliştirme çalışmalarının %5,0 olduğu görülmektedir. Alt konular kategorilerinin tanımlaması şu şekildedir:

- Öğretme-öğrenme yaklaşım- model-strateji- yöntem-teknik alt çalışma konusu: Öğretme- öğrenme süreçlerinde yer alan öğretme- öğrenme yaklaşım, model, strateji, yöntem ve tekniklerini kullanarak teknolojinin uygulamalı olarak kullanıldığı çalışmaları ifade etmektedir. Bu alt konuda analogi yöntemi, harmanlanmış öğrenme modeli, yaratıcı drama tekniği, probleme dayalı öğretim modeli, çoklu zekâ kuramı ve araştırma temelli öğrenme yaklaşımına dayalı çalışmalar yapıldığı tespit edilmiştir. Bu alt konunun tezlerin %16,8'inde yer aldığı görülmektedir.
- Öğretim araç-gereç-materyal alt çalışma konusu: Teknolojinin sadece araç-gereç ya da materyal olarak kullanıldığı çalışmaları ifade etmektedir. Bu alt konuda tezlerin %16,8'inde yer almaktadır.
- Öğrenme çevresi alt çalışma konusu: Teknolojinin araç-gereç-materyal olmanın ötesinde kullanıldığı, öğretme-öğrenme süreçlerinin tamamen sanal ortamlarda yürütüldüğü çalışmaları ifade etmektedir. Yani öğrenme çevresinin geleneksel sınıflar değil, sanal platformların olduğu çalışmalardır. Bu başlık altında yer alan çalışmaların %2'sinde öğrenme çevreleri düzenlenirken öğretim tasarımı modellerine göre düzenleme yapıldığı ve bu sebeple öğretim tasarımı kategorisinde, %9,7'sinde sadece öğrenme çevresi olarak teknolojiyi kullanan çalışmaların diğer kategorisinde yer aldığı görülmektedir.
- Ölçme ve değerlendirme alt çalışma konusu: Teknolojinin doğrudan ölçme ve değerlendirme amacıyla kullanıldığı çalışmaları ifade etmektedir. Tezlerden sadece bir tanesinin bu kategoride yer aldığı tespit edilmiştir.
- Diğer alt çalışma konusu: Teknolojinin sadece öğretme- öğrenme süreçlerinde genel durumu betimlemek için kullanıldığı yani herhangi bir uygulamanın yapılmadığı tarama çalışmalarını ifade etmektedir. Bu kategoride çalışmaların % 41,7'sinin yer aldığı görülmektedir.

Şekil 1. Yıllara Göre Çalışma Alanları Dağılımı Grafiği

Şekil 1’deki çizgi grafiği son yıllarda öğretme- öğrenme süreçleri çalışmalarında artma olduğunu fakat aynı artışın program geliştirme ve program değerlendirme çalışma konularında meydana gelmediğini göstermektedir.

Tezlerin Bağımlı Değişkenlere Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerde çalışılan bağımlı değişkenlere göre dağılımı Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin Bağımlı Değişkenlere Göre Dağılımı

Bağımlı değişken	Toplam		Bağımlı değişken	Toplam	
	f	%		f	%
21. yy Öğrenme Becerileri	2	1,1	Liderlik Algısı	1	0,6
Akademik Başarı	34	19,5	Mesleki İlgi	2	1,1
Akademik Benlik Algısı	1	0,6	Motivasyon	7	4
Akademik Erteleme	2	1,1	Okuduğunu Anlama	1	0,6
Analiz	1	0,6	Öğrenci Bağlılığı	1	0,6
Araştırmacı Kimlik Eğilimi	1	0,6	Öğrenci Görüş	30	17,2
Bilgi İşlemsel Düşünme	1	0,6	Öğrenen Özerkliği	1	0,6
Bilimsel Yaratıcılık	1	0,6	Öğrenme Algısı	1	0,6
Derse Katılım	1	0,6	Öğrenme Performansı	1	0,6
Dinlediğini Anlama	1	0,6	Öğretmen Görüş	11	6,3
Direnç	1	0,6	Ölçek Geliştirme	1	0,6
Eleştirel düşünme	1	0,6	Öz yeterlilik	5	2,9
Epistemolojik İnanç	2	1,1	Problem Çözme Becerisi	3	1,7

Erişi	2	1,1	Program Değerlendirme	5	2,9
Geri bildirim türü	1	0,6	Sınıf Ortamı Algısı	2	1,1
Hazırbulunuşluk	3	1,7	Tutum	32	18,4
İhtiyaç Analizi	4	2,3	Yabancı Dil Becerisi	1	0,6
Kalıcılık	6	3,4	Yansıtıcı düşünme	1	0,6
Kaygı	3	1,7			
Toplam				174	100

Tablo 4'te Türkiye'de EPÖ alanında teknolojiyle ilgili yapılan 101 tezin bağımlı değişkenlerine göre dağılımı görülmektedir. 101 tezde toplam 37 farklı değişkenin 174 kere çalışıldığı görülmektedir. Bu tezlerin bağımlı değişkenlerine göre dağılımına bakıldığında akademik başarının %19,5, tutumun %18,4, öğrenci görüşlerinin %17,2, öğretmen görüşlerinin %6,3, motivasyonun %4, kalıcılığın %3,4 ve diğer konuların ise %3'ten az çalışıldığı görülmektedir.

Tezlerin Teknoloji Konularına Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin, çalışılan teknoloji konularına (bağımsız değişken) göre dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 2. Tezlerin Çalışılan Teknoloji Konularına Göre Dağılımı

Bağımsız değişken	N		Toplam		Bağımsız değişken	N		Toplam	
	f	f	f	%		f	f	f	%
Akıllı tahta	2	3	5	4,9	m- öğrenme	2	3	5	4,9
Artırılmış Gerçeklik	-	3	3	2,9	Oyun destekli öğrenme	-	2	2	1,9
Animasyon	-	2	2	1,9	Siber zorbalık	1	-	1	1
Bilgisayar destekli eğitim	2	1	3	2,9	Simülasyon	1	-	1	1
Çevrimiçi öğrenme ortamı	4	8	12	11,7	Sosyal Medya Bağımlılığı	2	-	2	1,9
Dijital öykü	-	3	3	2,9	STEM	4	2	6	5,8
e- değerlendirme	1	-	1	1	Ters yüz sınıf ortamı	-	12	12	11,7
EBA	2	-	2	1,9	TPAB	7	1	8	7,8
Eğitsel yazılım	-	2	2	1,9	Uzaktan eğitim	4	2	6	5,8
e- öğrenme	-	1	1	1	Web 2.0	7	2	9	8,7
Fatih projesi	1	-	1	1	Web destekli öğrenme	-	1	1	1

V.Donmuş Kaya-M.Eroğlu Türkiye’de Teknoloji ile İlgili Yapılmış...

Harmanlanmış öğrenme	1	-	1	1	Diğer	11	1	12	13,6
Toplam						52	49	101	100

*N= Uygulama yapılmayan, U= Uygulamalı

Tablo 5’e göre tezlerde çalışılan teknoloji konularına genel olarak bakıldığında %4,9’unda akıllı tahta, %2,9’unda artırılmış gerçeklik uygulamaları, %1,9’unda animasyon, %2,9’unda bilgisayar destekli eğitim, %11,7’sinde çevrimiçi öğrenme ortamı, %2,9’unda dijital öyküler, %1’inde e-değerlendirme, %1,9’unda EBA, %1,9’unda eğitsel yazılım, %1’inde e-öğrenme, %1’inde Fatih projesi, %1’inde harmanlanmış öğrenme, %4,9’unda m-öğrenme ortamı, %1,9’unda oyun destekli öğrenme ortamı, %1’inde siber zorbalık, %1’inde simülasyon, %1,9’unda sosyal medya bağımlılığı, %5,8’inde STEM, %11,7’sinde ters yüz sınıf ortamı, %7,8’inde TPAB, %5,8’inde uzaktan eğitim, %8,7’sinde Web 2.0 teknolojileri, %1’inde web destekli öğrenme ile ilgiliyken, %13,6’sında diğer kategorisindeki teknoloji ile ilgili değişkenlere yer verildiği tespit edilmiştir. Diğer kategorisi, bilişim teknolojileri kullanımı, teknoloji kullanımı, eğitim teknolojisi yeterliliği, teknoloji koçluk, tablet kullanımı, teknolojik ihtiyaç, bilişim teknolojileri ve yazılım dersi gibi konuları kapsamaktadır.

Yine Tablo 5’te, çalışılan konuların %51,5’inin uygulama yapılmayan ve %48,5’inin uygulama yapılan konular olduğu görülmektedir. Uygulama yapılmayan ifadesi; teknoloji ile ilgili konuların betimsel olarak çalışıldığı çalışmaları, uygulamalı ifadesi; teknolojinin uygulamalı olarak sürece dahil edildiği çalışmaları ifade etmektedir. Artırılmış gerçeklik, animasyon, dijital öykü, eğitsel yazılım, e-öğrenme, oyun destekli öğrenme, ters yüz sınıf ortamı ve web destekli öğrenme konularının sadece “uygulamalı” olarak çalışıldığı görülürken, e-değerlendirme, EBA, Fatih projesi, harmanlanmış öğrenme, siber zorbalık, sosyal medya bağımlılığı, TPAB ve diğer kategorisinde ki konuların ise sadece “uygulama yapılmayan” nitelikte çalışıldığı görülmektedir. Akıllı tahta, çevrimiçi öğrenme ortamı, m-öğrenme konularının ise daha çok uygulama içeren çalışmalar olduğu, bilgisayar destekli eğitim, STEM ve uzaktan eğitim konularının ise daha çok uygulama yapılmaksızın çalışılan konular olduğu görülmektedir.

Tezlerin Eğitim-Teknoloji İlişisine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin eğitim-teknoloji ilişkisine göre dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin Eğitim-Teknoloji İlişmesine Göre Dağılımı

	Eğitim/Öğretim Teknolojisi	Eğitimde Teknoloji Kullanımı	Hiçbiri	Toplam
f	29	40	32	101
%	28,7	39,6	31,7	100

Tablo 6’da tezlerin eğitim-teknoloji ilişkisine göre dağılımı gösterilmektedir. Buna göre tezlerin %28,7’sinde eğitim/öğretim teknolojisi (teknoloji bir öğrenme-öğretme kuram-model-strateji-teknik ile ilişkilendirilmiş), %39,6’sında eğitimde teknoloji kullanımı (teknoloji sadece eğitim sürecine dâhil edilmiş) bağlamında çalışıldığı ve %31,7’sinde sadece teknoloji ile ilgili değişkenlere yer verilen tarama çalışmaları olduğu ve herhangi bir ilişki grubuna dâhil edilemediği görülmektedir.

Tezlerin Araştırma Sorusu Sayılarına Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin araştırma soru sayılarına göre dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 4. Tezlerin Araştırma Soru Sayılarına Göre Dağılımı

	Yok	1-5	6-10	11-15	16+	Toplam
f	3	29	31	25	13	101
%	3	28,7	30,7	24,9	12,9	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi tezlerin %3’ünde araştırma sorusu olmadığı, çalışmanın amacının doğrudan amaç cümlesi olarak ifade edildiği, %28,7’sinde 1-5, %30,7’sinde 6-10, %24,9’ünde 11-15 ve %12,9’unda 16 ve üzeri araştırma sorusu olduğu görülmektedir.

Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Tezlerin Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma yöntemleri			Araştırma desenleri			Toplam		
	f	%		f	%	f	%	
Nicel	56	55,4	Deneysel	20	19,8	Eşitlenmemiş kontrol grublu	1	1
						Öntest - sontest kontrol grublu	17	16,8
						Tek grup öntest sontest	1	1
						Kontrol grupsuz ön test-son test	1	1
			Deneysel olmayan	36	35,6	Tarama	34	33,7
						Nicel	2	2
Nitel	11	10,9	Nitel	11	10,9	Tasarım	3	2,9
						Durum	7	6,9
						Eylem araştırması	1	1
Karma	34	33,7	Karma	34	33,7	Açımlayıcı sıralı desen	10	9,9
						Sayısal betimleyici kesitsel desen	1	1
						Bütüncül tek durum deseni	1	1
						İç- içe karma desen	1	1
						Eşzamanlı desen	2	2
						Gömülü karma desen	2	2
						Keşfedici karma desen	2	2
						Müdahale desen	2	2
						Yakınsayan paralel karma	3	2,9
						Dönüşümsel desen	1	1
						Karma	9	8,9

Tablo 8’de tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımına bakıldığında %55,4’ünün nicel, %10,9’unun nitel ve %33,7’sinin karma yöntemle tasarlandığı görülmektedir. Nicel desenlerden %19,8’inin deneysel ve %35,6’sının deneysel olmayan desenlerde tasarlandığı görülmektedir. Deneysel desenlerden eşitlenmemiş kontrol grublu desen %1, ön test- son test kontrol grublu desen %16,8, tek grup ön test- son test grublu desen %1 ve kontrol grupsuz ön test- son test desen %1 kullanılmıştır. Tezlerin % 33,7’si tarama modellerinde tasarlanırken, %2’sinde ise araştırma deseni verilmeyerek nicel yöntem olarak

ifade edildiği görülmektedir. Tezlerin %2,9'u tasarım temelli, %6,9'u durum çalışması ve %1'i ise eylem araştırması deseni kullanılarak desenlemiştir. Karma yöntemlerin kullanıldığı tezlerin %8,9'unda tezin araştırma deseni belirtilmeyerek sadece karma yöntem ifadesi kullanılırken, %9,9'unda açılımlayıcı sıralı desen, %1'inde sayısal betimleyici kesitsel desen, %1'inde bütüncül tek durum deseni, %1'inde iç- içe karma desen, %2'sinde eşzamanlı desen, %2'sinde gömülü karma desen, %2'sinde keşfedici karma desen, %2'sinde müdahale deseni, %2,9'unda yakınsayan paralel desen ve %1'inde dönüşümsel desen kullanıldığı görülmektedir.

Tezlerin Örneklem Grubu Özelliklerine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin örneklem grubuna göre dağılımı Tablo 9'da, örneklem grubunun büyüklüğüne göre dağılımı Tablo 10'da ve örneklem belirleme yöntemine göre dağılımı Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 5. Tezlerin Örneklem Grubuna Göre Dağılımı

Örneklem Grubu	f	%
Doküman	1	1
Ortaokul Öğrencileri	21	21
Ortaöğretim Öğrencileri	14	1
Üniversite Öğrencileri	33	33
Lisansüstü Öğrenciler	2	2
Öğretmen	20	20
Öğretmen eğitimcisi	1	1
Öğretim elemanı	3	3
Yönetici	1	1
Karma örneklem	4	4
Toplam	100	100

Tablo 9'a göre, tezlerin %1'inde örneklem grubunu dokümanların, %21'ini ortaokul öğrencilerinin, %14'ünü ortaöğretim öğrencilerinin, %33'ünü üniversite öğrencilerinin, %2'sini lisansüstü öğrencilerin, %20'sini öğretmenlerin, %1'ini öğretmen eğitimcisinin, %3'ünü öğretim elemanlarının, %1'ini yöneticilerin oluşturduğu görülürken, %4'ünde ise karma örneklem gruplarının kullanıldığı görülmektedir. Tezlerden birinde ise tasarım yapılırken örneklem grubuyla ilgili herhangi bir bilgi verilmediği tespit edilmiştir.

Tablo 6. Tezlerin Örneklem Grubu Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Örneklem Sayısı	f	%
1-50	26	26
51-100	29	29
101-150	2	2
151-200	4	4
201-250	3	3
250+	36	36
Toplam	100	100

Tablo 10’a göre tezlerin örneklem büyüklüğüne göre dağılımına bakıldığında, %26’sının 1-50, %29’unun 51-100, %2’sinin 101-150, %4’ünün 151-200, %3’ünün 201-250 ve %36’sının ise 250 ve üzeri büyüklükte olduğu görülmektedir. Tezlerden birinde ise tasarım yapıldığı ve örneklem büyüklüğüyle ilgili herhangi bir bilgi verilmediği tespit edilmiştir.

Tablo 7. Tezlerin Örneklem Belirleme Yöntemine Göre Dağılımı

Örneklem belirleme Yöntemi	f	%
Amaca uygun örnekleme	14	13,9
Basit seçkisiz örnekleme	5	5
Kolay ulaşılabilir örnekleme	1	1
Küme örnekleme	5	5
Maksimum çeşitlilik örnekleme	1	1
Ölçüt örnekleme	4	3,9
Rastgele örnekleme	12	11,9
Tabakalı örnekleme	6	5,9
Evrenin tamamı	4	3,9
Belirtilmemiş	49	48,5
Toplam	101	100

Tablo 11’e göre tezlerin örneklemelerinin seçilmesinde kullanılan yöntemlerin %13,9’u amaca uygun örnekleme, %5’i basit seçkisiz örnekleme, %1’i kolay ulaşılabilir örnekleme, %5’i küme örnekleme, %1’i maksimum çeşitlilik örnekleme, %3,9’u ölçüt örnekleme, %11,9’u rastgele örnekleme ve %5,9’u tabakalı örneklemedir. Tezlerin %3,9’unda evrenin tamamı örneklem olarak seçilmişken, %48,5’inde örneklemin nasıl seçildiği belirtilmemiştir.

Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 8. Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Top. Aracı	f	%
Anket	12	5,6
Başarı testi	36	16,8
Doküman inceleme formu	1	0,5
Görüşme formu	52	24,3
Gözlem formu	8	3,7
Ölçek	105	49,1
Toplam	214	100

Tablo 12’de tezlerde veri toplamak için kullanılan araçların dağılımları görülmektedir. Buna göre kullanılan araçların %5,6’sı anket, %16,8’i başarı testi, %0,5’i doküman inceleme formu, %24,3’ü görüşme formu, %3,7’si gözlem formu ve %49,1’i ölçeklerden oluşmaktadır. Ölçeklerden en fazla tutum (%15,6) ölçeklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tezlerin Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin verilerinin analizinde kullanılan veri analiz yöntemlerine göre dağılımı Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 9. Tezlerin Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Veri analiz yöntemleri	Toplam		Toplam		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Nicel Betimsel	63	22	63	22	238	83,2
Kestirimsel						
t-testi	58	20,3	175	61,2		
ANOVA/ ANCOVA	49	17,1				
MANOVA/ MANCOVA	7	2,4				
Korelasyon	23	8,0				
Regresyon	12	4,2				
Non-parametrik testler	26	9,1				
Nitel						
İçerik analizi	44	15,4	44	15,4	48	16,8

V.Donmuş Kaya-M.Eroğlu Türkiye’de Teknoloji ile İlgili Yapılmış...

Betimsel analiz	4	1,4	4	1,4
Toplam			286	100

Tablo 13’e göre tez verilerinin analizinde kullanılan yöntemlerde %83,2’si nicel veri analiz yöntemlerine, %16,8’i ise nitel veri analiz yöntemlerine göre analiz edilmiştir. Nicel veri analiz yöntemlerinden betimsel analizlerin %22, ve kestirimsel analizlerin %61,2 olduğu görülmektedir. Kestirimsel analiz yöntemlerinin %20,3’ünü t-testi, %17,1’ini ANOVA/ANCOVA, %2,4’ünü MANOVA/MANCOVA, %8’ini korelasyonel analiz, %4,2’sini regresyon analizleri oluştururken, %9,1’inde non-parametrik testler kullanılmıştır. Nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi %15,4 ve betimsel analiz %1,4 oranında kullanılmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma Türkiye’de EPÖ alanında 2015-2020 yılları arasında çalışılmış lisansüstü tezlerden teknoloji disiplini içerenlerin eğilimlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda belirlenen kriterlere göre YÖK tez veri tabanı kullanılarak 101 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezler; yıllar, çalışma alanları, çalışma konuları, teknoloji konuları, eğitim-teknoloji ilişkisi, araştırma soru sayısı, araştırma yöntemi, örneklem grubu, örneklem büyüklüğü, örneklem belirleme yöntemi, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri açısından içerik analiziyle incelenmiştir. Bu araştırmanın analiz sonuçları EPÖ alanında 2015-2020 (Haziran) yılları arasında teknoloji bağlamında hazırlanan 101 lisansüstü çalışma ile sınırlıdır. Ayrıca kullanılan veri sınıflama formundan elde edilen veriler ile sınırlıdır.

EPÖ alanında 2015-2020 yılları arasında yapılan 1370 lisansüstü tezdense sadece 101 tanesi (%7,5) teknoloji disiplini bağlamında çalışılmıştır. Özellikle son beş yılda teknolojinin her alanda yaygın olarak kullanılması durumu göz önüne alındığında bu sayının yetersiz olduğunu söylemek mümkündür. Gülbahar ve Alper’in (2009) yapmış oldukları çalışmada eğitim alanında gerçekleştirilen toplam 700 çalışmanın sadece 149’unun (%21) öğretim teknolojisi ile ilgili çalışmalar olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Her iki çalışmada da genel içerisindeki teknoloji ile öğretimin ilişkilendirildiği çalışmaların azlığı dikkat çekicidir. EPÖ alanındaki teknoloji çalışmalarının sayılarının azlığının birden fazla sebebi olduğu düşünülmektedir. Bunlardan biri araştırmacılar tarafından teknolojinin kısmen daha özel ve profesyonellik gerektiren bir alan olduğu düşüncesi olabilir. Bir diğeri EPÖ alanının daha çok program geliştirme, program değerlendirme gibi kendine özgü konulara odaklanmış olması olabilir. Bir diğere sebebin ise BÖTE alanının varlığı ve teknoloji konularının daha çok bu alanda çalışılmasından kaynaklandığı düşünülebilir. EPÖ alanı ile ilgili yapılan içerik analizi

çalışmalarına bakıldığında da teknoloji ile ilgili çalışma konularının en az çalışılan konular olduğu görülmektedir (Hazır Bıkmaz vd., 2013; Yağan ve Çubukçu, 2019). Yıllara göre EPÖ alanında teknoloji ile ilgili konuların halen yeterince artış göstermemesi irdelenmesi gereken bir durumdur.

Kozikoğlu ve Senemoğlu (2015) son yıllarda lisansüstü eğitim alan bireylerin sayısında olduğu gibi, EPÖ alanında da lisansüstü eğitim mezunlarında da hızlı bir artış olduğunu belirtmektedirler. Bu çalışmada da, analizi yapılan tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında, yıllara göre hem genel sayıda hem de yüksek lisans ve doktora tezi sayılarında artış olduğu görülmektedir. Özellikle 2018 yılında teknoloji içerikli tez sayılarında diğer yıllara göre artış göze çarpmaktadır. Bu artışın sebebinin son yıllarda teknolojinin eğitim sisteminin kaçınılmaz bir parçası haline gelmesinden kaynaklı olarak EPÖ alanında da varlığını hissettirdiğini söylemek mümkündür. İçerik analizine dâhil olan çalışmalar 2020 yılının Haziran ayı ile sınırlı olunması sebebiyle 2020 yılına ait çalışma sayısının az olduğu düşünülmektedir. Çalışma sonucuna paralel olarak EPÖ alanında (Akdemir vd., 2015; Akşan ve Baki, 2015; Hazır Bıkmaz vd., 2013; Gömleksiz ve Bozpolat, 2013; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2013; Ozan ve Köse, 2014; Yağan ve Çubukçu, 2019) ve Eğitim Teknolojisi alanında (Göktaş vd., 2012; Gülbahar ve Alper, 2009) yapılmış içerik analizi çalışmalarına bakıldığında hemen hepsinde son yıllara doğru çalışma sayılarında artış olduğu görülmektedir. Genel olarak çalışma sayılarındaki artış, lisansüstü eğitime verilen önem ve lisansüstü eğitimle ilgili program sayısının artmasından kaynaklanabilir. Genelde ki artış teknoloji içerikli çalışma sayılarını da etkilemiş olabilir. Ayrıca araştırma sonucunda içerik analizi yapılan tezlerin daha çok yüksek lisans tezi olması, EPÖ alanının bulunduğu her üniversitede yüksek lisans programının bulunmasından kaynaklı olduğu söylenebilir. Ayrıca yüksek lisans eğitiminin süresinin doktora eğitiminden daha kısa olmasının da etkili olduğu söylenebilir. Schreglmann (2016) çalışmasında program geliştirme alanında yapılmış yüksek lisans tez sayısının doktora tez sayısından fazla olduğu sonucu, bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Türkiye’de EPÖ alanında teknolojiyle ilgili yapılan tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımına bakıldığında en fazla tezin Mersin Üniversitesinde ve Fırat Üniversitesinde yapıldığı görülmektedir. Bu durumun sebebini daha iyi açıklayabilmek adına içerik analizine dâhil edilen tezlerden bu üniversitelerdeki tezler daha detaylı olarak incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda Mersin Üniversitesinde EPÖ alanında teknoloji destekli yapılan tezlerin çoğunun eğitim teknolojisi alanında çalışan bir akademisyenin danışmanlığında yapıldığı tespit edilmiştir. Bu durum danışmanların çalışma konusu belirlemede önemli ölçüde katkılarının olduğu şeklinde yorumlanabilir. Fırat Üniversitesinde ise dağılım farklılık göstermekte olup, her iki üniversite içinde dijital çağa ayak uydurmak,

öğretme-öğrenme ortamlarını teknoloji ile desteklemek noktasında araştırmacıların trendi takip ettiğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

2015-2020 yılları arasında teknoloji ile EPÖ’nün disiplinler arası çalışıldığı lisansüstü tezlerde daha çok öğretme- öğrenme süreçleriyle ilgili konuların çalışıldığı araştırma sayılarının fazlalığı göze çarpmaktadır. Öğretme- öğrenme süreci çalışma konusuna dâhil olan tezlerde ise teknolojinin daha çok yalnızca öğretme- öğrenme süreçlerinde genel durumu betimlemek için kullanıldığı yani herhangi bir uygulamanın yapılmadığı, bu çalışma alanını ise öğretme- öğrenme yaklaşım- model-strateji- yöntem-teknik ve öğretim araç-gereç- materyal konularının izlediği görülmektedir. Araştırma sonucu alan yazında EPÖ alanındaki içerik analizi çalışmalarındaki sonuçlarla kıyaslandığında araştırılan konularda çoğuyla paralellik gösterirken bazı çalışmaların sonuçlarıyla farklılık göstermektedir. Hazır Bıkmaz vd. (2013) 1974-2009 yılları arasında, Kozikoğlu ve Senemoğlu (2015) 2009- 2014 yılları arasında, Yağan ve Çubukçu (2019) 2006- 2017, EPÖ alanındaki doktora tezlerini analiz ettikleri çalışmalarında öğretme-öğrenme yaklaşım, yöntem ve teknikleri konusunun en fazla araştırılan konu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine Gömleksiz ve Bozpolat (2013) ise yapmış oldukları çalışma sonucunda öğretme- öğrenme süreci konusunu ilgili tezlerin sayısının oldukça fazla olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca bu çalışmalar dışında EPÖ alanında yapılan tezler ve makalelerin irdelendiği farklı çalışma sonuçları da çalışılan konuların daha çok öğretme- öğrenme süreçleri ile ilgili olduğunu göstermektedir (Yeşilpınar Uyar, 2017; Ozan ve Köse, 2014). Araştırmada en az çalışılan konuların ise Program geliştirme ve program değerlendirme konuları olduğu görülmektedir. Eğitim teknolojisi genelde eğitime, özde öğrenme durumuna egemen olabilmek için ilgili bilgi ve becerilerin işe koşulmasıyla öğrenme veya eğitim süreçlerinin işlevsel olarak yapılandırılmasıdır (Alkan, 1998). Buradan hareketle eğitim teknolojisinin eğitim programının daha çok öğretme- öğrenme durumları ögesiyle ilgili olduğundan hareketle öğretme öğrenme süreçlerine yönelik çalışmaların sayılarının fazla olmasının olağan bir durum olduğunu söylemek mümkündür. Ancak alanda teknoloji çalışmalarıyla sınırlandırılmadan yapılan içerik analiz çalışmalarında program geliştirme ve program değerlendirme çalışmalarının sayısının fazla olduğu görülmektedir (Yeşilpınar Uyar, 2017; Akşan ve Baki, 2015; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015; Gömleksiz ve Bozpolat, 2013). Gerek teknoloji destekli araştırmaların irdelendiği bu çalışma gerek alan yazındaki benzer çalışmaların sonuçlarından yola çıkarak öğretme- öğrenme süreçlerini konu alan çalışmaların fazlalığının öğretim ortamlarının bireylerin farklılıklarını dikkate alacak şekilde düzenlenebilmesine verilen önemin yanı sıra MEB’in öğretimdeki yeni yönelimleri yakından takip etmesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Öğretme- öğrenme süreci ancak farklı öğretme- öğrenme kuram- strateji-yöntem-teknik ve öğrenme stilleri gibi konuların etkili kullanılmasıyla bireysel farklılıkların dikkate alınmasına imkân tanıyacaktır. Bu

durumun tezlerde bu konuların yoğun olarak çalışılması üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Tezlerin çalışılan bağımlı değişkenler açısından dağılımına bakıldığında, bağımlı değişken çeşitliliği çok olsa da yoğunlaşılacak değişkenlerin akademik başarı, tutum ve öğrenci görüşü olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bu sonucu alan yazındaki bazı çalışmalarla desteklenmektedir. Karadağ (2009) tarafından 2003-2007 yılları arasında eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerinin incelendiği çalışmanın sonucunda en fazla çalışılan temaların başarı ve tutum olduğu belirlenmiştir. Yine Hazır Bıkmaz vd. (2013) ve Yağan ve Çubukçu (2019) tarafından yapılan çalışmaların sonucunda da öğretim yöntem-strateji ve tekniklerinin daha çok öğrenci başarısı ve tutumları üzerine etkisinin araştırıldığı çalışmaların çokluğuna vurgu yapılmıştır. Öğretme-öğrenme süreçlerinin daha çok çalışıldığı tezlerde öğrenmenin en somut değerlendirilmesinin yolunun akademik başarıyı ölçmek olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda tezlerde akademik başarının daha çok çalışılmış olması beklenen bir durumdur. Tezlerde çalışılan bir diğer değişken ise tutumdur. Tutum, bireylerin herhangi bir nesne, insan ve konuya yönelik olumlu veya olumsuz duyguları olarak tanımlanmaktadır (Petty ve Cacioppo, 1996). Teknolojiden destek olarak yapılan çalışmalarda seçilen teknolojik bağlam, bireylere farklı gelebilmektedir. Bu farklı duruma yönelik bireylerin olumlu ve olumsuz duygularının ortaya konulması kaçınılmazdır. Yine bireylerinin yeni deneyimledikleri ya da deneyimleyecekleri durumlarla ilgili görüşlerinin belirlenmesi öğretim-öğrenme sürecinin geliştirilmesi bakımından önemlidir. Ancak bu durum öğretim-öğrenme sürecinin iyileştirilmesi bağlamında tek başına önemli katkılar sunmamaktadır.

Tezlerde çalışılan teknoloji konularına bağımsız değişken bağlamında bakıldığında, bağımsız değişken olarak teknolojinin çeşitli unsurlarının kullanıldığı ama özellikle çevrimiçi öğrenme ortamı ve ters yüz sınıf ortamlarının kullanıldığı çalışmaların sayısının fazlalığı dikkat çekmektedir. Yine bunları Web 2.0 teknolojilerinin kullanıldığı çalışmalar takip etmektedir. 21. yüzyıl Türkiye'sinde özellikle üzerinde durulan konulardan biri eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve bir diğeri de çağa ayak uydurma gerekliliğidir. Gerek çağa ayak uydurma, gerek eğitimde fırsat eşitliği sağlama bağlamında kullanılan sistemlerden biri çevrimiçi öğrenme ortamlarıdır. Çevrimiçi öğrenme ortamları bireylere zaman ve mekândan bağımsız olarak eş zamanlı veya eş zamansız etkileşimli öğrenme imkânı sunar. Gülbahar ve Alper (2009) tarafından eğitim teknolojileri alanındaki makalelerin incelendiği çalışma sonucunda en çok çalışılan konunun e-öğrenme ve uzaktan eğitim olduğu görülmektedir. Göktaş vd. (2012) tarafından yapılan çalışmada da uzaktan eğitim oldukça fazla çalışılan konular arasında görülmektedir. Çevrimiçi öğrenme uzaktan eğitimin; planlanma, hazırlık, üretim, sunum ve değerlendirilme aşamalarının internet tabanlı gerçekleştirildiği bir sistem olarak tanımlanmaktadır (Brahmawong,

2004). Bu bağlamda çalışmanın sonuçları diğer çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Göktaş vd., 2012; Gülbahar ve Alper, 2009). Tezlerin analizi sonucunda oldukça fazla çalışılan bir diğer teknoloji konusu ise ters yüz sınıf ortamlarıdır. Ters yüz sınıf ortamları, öğrencilerin ders içeriklerini ders süresi dışındaki zamanlarda öğretmenlerinin hazırladığı videolar üzerinden gerçekleştirdikleri, ödevlerini ve etkinlikleri ise sınıf ortamında gerçekleştirdikleri bir öğrenme ortamıdır (Bergmann ve Sams, 2012). Yani daha çok evlerin okul, okulların ise ev olarak algılandığı modeller olduğu söylenebilir. Öğrenciye sunmuş olduğu esnek öğrenme ortamı, sınıf içerisinde iş birliğini arttırması, sosyal öğrenme bağlamında katkılar sunması, içeriğe ulaşmanın bireysel isteğe bağlı ilerlemeye olanak tanınması, öğrenme etkinliklerinin aşamalılığı, içeriğe ayrılan sürenin ders süresiyle sınırlı olmayışı, öğretmenlerin daha profesyonel hazırlık yapmalarını gerekli kılmaları gibi özellikleriyle (Chen vd., 2014) son yıllarda popülerliğinin arttığı söylenebilir. Araştırmalarda çalışılan bu konuların daha çok yetişkinlere yönelik olması, araştırmanın bir diğer sonucu olan örneklem grubunun yükseköğretim grupları olmasıyla ilişkilidir. EPÖ alanında da teknoloji ile ilgili çalışılan konularda teknolojideki eğilimlerin takip edildiği görülmektedir. Araştırmanın bu bulgusunun dikkat çekici sonuçlarından biri de son yıllarda öğretme- öğrenme süreçlerinde ve bilimsel yayınlarda popülerliği artan STEM ve artırılmış gerçeklik çalışma konularının EPÖ alanında sayıca azlığı olmuştur. STEM konusu altı çalışmaya konu olmuş, bu çalışmalardan da dört tanesinde uygulama yapılmadan tarama çalışması şeklinde yürütülmüştür. Artırılmış gerçeklik konusu ise uygulamalı olarak çalışılmış olsa da sayıca sınırlıdır. Bu konuların EPÖ alanında çok az, BÖTE ve Fen Bilgisi Eğitimi alanlarında daha çok çalışılması konuların daha profesyonel teknoloji bilgisi ve alan bilgisi gerektirmesiyle ilgili olduğundan kaynaklanabilir. Yapılan çalışmaların daha çok uygulama içermeyen çalışmalar olması ise araştırmanın bu bulgusundaki diğer bir sonuçtur. Bu durum araştırmanın yöntemsel olarak tarama desenindeki çalışmaların çokluğu oluşturmasının olağan bir sonucudur.

Çalışmalarda eğitim ve teknoloji disiplinlerinin nasıl bir araya getirildiğine dair yapılan analiz sonucuna bakıldığında, bu iki disiplinin daha çok eğitimde teknoloji kullanımı bağlamında bir araya getirildiği görülmektedir. Yine azımsanamayacak kadar çalışmada da teknolojinin bir öğrenme-öğretme kuram-model-strateji-teknik ile ilişkilendirildiği dikkat çekmektedir. Tüm bunların yanında teknoloji ile ilgili herhangi bir değişkeni tarama bağlamında irdeleyen çalışmalarda oldukça fazladır. Gülbahar ve Alper’in (2009) öğretim teknolojileri alanındaki çalışmaları ele aldıkları içerik analizi çalışmasında çalışmaların %30’unun kuramsal temele dayandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Oysa öğretme- öğrenme süreçlerinin ana konu olduğu, başarı ve tutum gibi bağımlı değişkenlerinde teknolojinin etkilerinin incelendiği düşünülünce öğrenme kuramlarından desteğin daha fazla olması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucu ise tezlerin araştırma soru sayılarına yöneliktir. Yapılan içerik analizinde tezlerin daha çok 1-5 ve 6-10 araştırma sorusu etrafında tasarlandığı görülmektedir. 11-15 soru sayısının yer aldığı tezlerin sayısı da yadsınamayacak kadar fazladır. En az ise amaç cümlesi olarak ifade edilen çalışmaların olduğu görülmektedir. Buradan hareketle tezlerin daha çok genel amaç etrafında değil, alt amaçlara göre şekillendirildiği ve alt amaçların konuya odaklanmada daha kolay olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Teknoloji disipliniyle yapılan EPÖ tezlerinde en çok tercih edilen araştırma yöntemi nicel araştırmadır. Nicel araştırma yöntemlerinden ise tarama modelinin kullanıldığı çalışmalar oldukça fazla olsa da deneysel çalışmaların sayısı da azımsanamayacak kadar çoktur. Tarama modelleri, daha kısa sürede daha fazla veri elde edilmesi bakımından genelde araştırmacıların tercih ettiği araştırma desenlerindedir. Deneysel desenlerde öğretim- öğrenme sürecinde yeni araç-gereç, materyallerin kullanılmasında etkililiğin ortaya konması bağlamında tercih edilmektedirler. EPÖ alanında yapılmış daha geniş örnekleme sahip içerik analizi çalışmalarında da (Altın, 2004; Hazır Bıkmaz vd., 2013; Gömleksiz ve Bozpolat, 2013; Saracaloğlu ve Dursun, 2010; Screglmann, 2016; Selçuk vd., 2014; Ozan ve Köse, 2014; Tavşancıl vd., 2010) tarama çalışmaların ve sonrasında deneysel desenlerin kullanıldığını ortaya koyan benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Yine nicel araştırma yöntemlerinin çoklukla kullanıldığını ortaya koyan eğitim teknolojileri alanında da içerik analizi çalışmaları mevcuttur (Bozkaya, Aydın ve Kumtepe, 2012; Göktaş vd., 2012a; Gülbahar ve Alper, 2009; Kılıç Çakmak vd., 2015; Kılıç Çakmak, Çebi, Mihçi, Günbatar ve Akçayır, 2013; Küçük vd., 2013; Şimşek, 2008). Araştırmanın bu bulgusuna bağlı olarak ulaşılan bir diğer sonuç ise nicel araştırmaları, karma araştırma yönteminin izlemesidir. Karma yöntem araştırmalarında ise açıklayıcı sıralı desenle tasarlanan çalışmaların fazlalığı göze çarpmaktadır. Creswell ve Plano Clark'ın (2011) karma yöntem desen sınıflamalarından biri açıklayıcı sıralı desendir. Açıklayıcı sıralı desen, öncelikle toplanan ve çözümlenen nicel verilerden sonra, toplanan ve çözümlenen nitel verilerin, nicel verilerden elde edilen sonuçları desteklemeye yardımcı olduğu bir süreci kapsar. Tezlerin çoğunda bu desenin kullanılmasının sebebinin, sadece nicel yöntemlerle tasarlanan araştırmalardan elde edilen verilerin EPÖ gibi daha çok insan davranışındaki değişiklikler üzerine odaklanmış alanlarda var olan durumu ortaya koymada tek başlarına yetersiz kalmasından kaynaklı olabilir. Çünkü nicel yöntemler genelde değişimin düzeyi veya miktarı ile ilgili bilgi verirken, nitel desenler bu değişim nedeni veya nasılını açıklamakta öncülük ederler. Tezlerin çoğunda araştırmacıların açıklayıcı sıralı deseni tercih etmeleri nicel verilerin ne kadar değişim olduğunu daha derin ve neden veya nasıl olduğunu açıklama ihtiyacından kaynaklanabilir. Yağan ve Çubukçu'nun (2019) 2006-2017, Kozikoğlu ve Senemoğlu'nun (2013) 2009- 2014 yılları arasında EPÖ alanında yapılan doktora tezlerine dair yaptıkları içerik analizi sonucunda tezlerde daha çok karma araştırma yönteminin kullanıldığı sonucuna

ulaşmışlardır. EPÖ alanında ve Eğitim teknolojileri alanında yapılan diğer içerik analiz çalışmalarından bazılarında da karma yöntemlerin kullanıldığı çalışmalar nicel yöntemlerden sonra en çok kullanılan araştırma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır (Akdemir vd., 2015; Hazır Bıkmaz vd., 2013; Göktaş vd., 2012a; Schreglmann, 2016). Özellikle karma desen araştırmalarında araştırmacıların farklı desen sınıflamalarından yola çıkarak araştırmalarının yöntemlerini isimlendirdikleri görülmektedir. Az sayıda da olsa nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmalarda bulunmakta ve daha çok durum çalışması oldukları dikkat çekmektedir. Akşan ve Baki (2015) ve Yeşilpınar Uyar (2017) tarafından EPÖ alanındaki makalelerin içerik analizinin yapıldığı çalışmaların sonucunda en çok kullanılan yöntemin nitel yöntemler olduğu sonucu araştırmanın nicel yöntemlerin daha çok nitel yöntemlerin en az kullanıldığı bulgusunu desteklemese de farklı örneklem gruplarında nitel yöntemlerin daha çok kullanıldığını gözler önüne sermektedir. Nitel yöntemlerinin daha az kullanılmasının sebebi tarama desenlerine göre daha fazla emek ve zaman gerektirmesinden veya nicel yaklaşımlar kadar benimsenmemiş olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tezlerin örneklemelerine göre yapılan içerik analiz sonucunda örneklem grubu olarak daha çok üniversite öğrencilerinin -özellikle öğretmen adaylarının- ortaokul öğrencilerinin ve öğretmenlerin tercih edildiği görülürken, örneklem grubu büyüklüğünde 250 ve üzeri sayıdaki kişiyle çalışıldığı göze çarpmaktadır. Örneklemeleri belirleme yöntemlerinde ise çalışmalarda örneklemin nasıl belirlendiğinin belirtilmediği çalışmaların fazlalığı dikkat çekmektedir. Örnekleme belirleme yönteminin açıklandığı tezlerde ise daha çok amaca uygun örnekleme ve rastgele örneklem belirleme yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. EPÖ alanında ve Eğitim Teknolojileri alanlarında lisans öğrencilerinin özellikle öğretmen adaylarının örneklem grubu olarak tercih edildiği çok sayıda çalışma olduğunu ortaya koyan içerik analizi çalışmaları olduğu gibi (Hazır Bıkmaz vd., 2013; Göktaş vd., 2012a; Göktaş vd., 2012b; Gülbahar ve Alper, 2009; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015; Selçuk vd., 2014; Ozan ve Köse, 2014; Yağan ve Çubukçu, 2019), ortaokul öğrencilerinin örneklem grubu olarak tercih edildiği çalışma sayısının fazla olduğunu ortaya koyan içerik analizi çalışmaları da (Akdemir vd., 2015) mevcuttur. Öğretmenlerin örneklem grubu olarak tercih edildiğini ortaya koyan içerik analizi çalışmaları da (Akşan ve Baki, 2015; Göktaş vd., 2012a; Gömlüksiz ve Bozpolat, 2013; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2015) araştırmanın bulgusunu desteklemektedir. Çalışmaların çoğunda üniversite öğrencileriyle özellikle öğretmen adaylarının tercih edilmesinin birden fazla sebebi olabilir. Öğretmen adaylarına yönelik çalışmalarda bu gruba ulaşmanın diğer gruplara ulaşmaktan daha kolay olması, araştırmalar için izin alma süresinin diğer kurumlara göre daha kısa sürede verilmesi veya araştırmacıların gerek danışmanları gerek kendilerinin geçmiş oldukları süreçlere dayanarak kendi içlerinde buldukları ortamlarda ki

problemleri fark etmelerinden kaynaklandığı söylenebilir. Tüm bunların yanında yine geleceğin öğretmenlerinin öğretme- öğrenme süreçlerinde teknolojiyle tanışmalarını sağlamayı amaçlamış olmak veya onları meslek öncesi teknoloji bağlamında tanılamakta sebepler arasında sayılabilir. Ortaokul öğrencileriyle yapılan çalışmalara bakıldığında bu öğrencilerin bulunduğu kurumlarda izin işlemlerinin uzun sürmesine rağmen tercih edilmesinin de birden fazla sebebi olduğu söylenebilir. Teknolojiyle alakalı konularda öğretme- öğrenme süreçlerinde yapılacak bir etkinlik için gelişimsel olarak ortaokul öğrencilerinin daha kolay uyum sağlayabilmesinden kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca araştırmacıların birçoğunun öğretmen olma ihtimali düşünülürse, kendi öğrenci gruplarında çalışmayı tercih etmeleri sebepler arasında sayılabilir. Öğretmenlerle çalışmanın da benzer sebepleri olduğu düşünülmektedir. Öğretme-öğrenme süreçlerinde öğrenciler kadar hatta zaman zaman öğrencilerden daha fazla teknolojiyi kullanma gerekliliği hisseden grup öğretmenlerdir. Bu sebeple ülkemizde de teknolojiye dayalı çalışmalarda öğretmenlerin görüşlerinin alınması veya bunları sınıflarında nasıl uyguladıkları ve sonuçlarının kendilerine ve öğrencilerine etkilerinin araştırıldığı çalışmalar olağan durumun ortaya konması bağlamında önemli görülmesinden kaynaklanabilir. İçerik analizinin örneklem sayısı sonucuna bakıldığında, örneklem sayısının 250 ve üzeri gibi çok sayıda kişiyle yapıldığı çalışmaların çokluğunun çalışmaların daha çok tarama modelinde tasarlanmış olmasıyla ilişkili olarak kısa zamanda daha çok veri toplamak ile ilgili olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Alan yazındaki içerik analizi çalışmalarında da yüksek sayıda örneklem gruplarının dâhil edildiği çalışmaların sayıca fazla olduğu sonuçları benzerlik göstermektedir (Gülbahar ve Alper, 2009; Göktaş vd., 2012b; Selçuk vd., 2014; Ozan ve Köse, 2014; Yağan ve Çubukçu, 2019).

Veri toplama araçlarına göre tezlerin içerik analiz sonuçlarına bakıldığında, 101 tezde 214 veri toplama aracının kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bu da tezlerin birçoğunda veri toplama araçlarında çeşitlenmeye gidildiğini gözler önüne sermektedir. Veri toplama aracı olarak ise daha çok ölçeklerin, ölçeklerden de tutum ölçeklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaların konularına bakıldığında teknoloji bağlamında etkileri incelenen değişkenlerde büyük bir kısmının da tutumları ortaya koymaya odaklanması, ölçme aracı olarak tutum ölçeklerinin kullanılmasını olağan bir sonuç olarak karşımıza çıkarmaktadır. Ölçeklerin daha çok kullanılmasının sebebinin bu ölçme araçlarını uygulamanın daha kısa sürede ve daha az maliyetle yapılabilmesi olabilir. Ayrıca birçok çalışmada yeni ölçekler geliştirilerek geliştirilen ölçeklerin kullanıldığı da dikkat çekmektedir. Ölçeklerin, kuramsalda var olan ancak doğrudan gözlemlenemeyen değişkenlerin düzeylerini ortaya çıkarmayı amaçlayan maddelerden oluşan ölçme araçları (Devellis, 2012) olması, insanın öğrenmesi, tutumu vb gibi doğrudan ölçülemeyen davranışlarla ilgili sonuçları ortaya koyabilmek adına kullanılması gerekli ölçme aracı haline getirdiği düşünülmektedir. Veri toplama araçlarına

göre tezlerin içerik analizi sonuçlarında ölçekleri, görüşme formları izlemektedir. Aslında sadece çalışma sayılarına bakıldığında daha çok araştırılan bağımlı değişken başarı iken, lme aracı bağlamında görüşme formlarının başarı testlerinden sayıca fazla olması, görüşme formlarının başarının ölçüldüğü çalışmalarda da kullanılması, bazı çalışmalarda farklı örneklemeler için farklı görüşme formlarının kullanılmasından kaynaklandığı söylenebilir. Görüşme formları, görüşmeler öncesi görüşmeyi yapacak kişiye kılavuzluk etmesi bağlamında hazırlanan dokümanlardır. Tezlerde görüşme formlarının sıkça kullanılması, görüşmelerin bireylerin i dünyasını anlama ve algılamada kolaylık tanınmasından kaynaklanıyor olabilir. Yapılan içerik analizinin bir diğer sonucu olarak da en az doküman inceleme formu ve gözlem formlarının veri aracı olarak kullanıldığı yönündedir. Oysa alan yazında farklı içerik analiz çalışmalarında dokümanların çok kullanılan veri toplama araçları arasında olduğunu ortaya koymaktadırlar (Akdemir vd., 2015; Göktaş vd., 2012a; Yeşilpınar Uyar, 2017).

Tezlerde kullanılan veri analiz yöntemlerine göre sonuçlara bakıldığında, nicel veri analiz yöntemlerinin olduğca fazla kullanıldığı dikkat çekmektedir. Nicel veri analiz yöntemlerinden ise daha çok kestirimsel yöntemlerin, kestirimsel yöntemlerden de t-testi ve ANOVA/ANCOVA analizlerinin özellikle ANOVA’nın kullanıldığı görülmektedir. Daha çok bu veri analiz yöntemlerinin kullanılma sebeplerinin tezlerde değişkenler arasındaki ilişkileri, gruplar arasındaki karşılaştırmaları daha iyi açıklayabilmek, daha az ve kolay şekilde yorum yapabilmek için olduğu söylenebilir. İleri düzey istatistik bilgisi gereken veri analiz yöntemlerinin az kullanılması dikkat çekicidir. Buradan hareketle araştırmacıların istatistik bilgilerinin yeterli olmadığı veya daha basit istatistiklerle durumu açıklamayı yeterli gördükleri söylenebilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken noktalardan biri seçilen veri analiz yönteminin araştırmanın problem durumuna, amacına, yöntemine ve kullanılan veri toplama aracına bağlı olarak değiştiğidir. Araştırmadaki bir diğer bulguda nitel analizlerden daha çok içerik analizinin kullanıldığı sonucudur. İçerik analizi, araştırmacılara tümevarımcı veya tümdengelimci anlayışla ortak temalar altında görüşleri analiz ederek, elde edilen nitel verilerin nicelleştirilmesine imkân tanır. Bu nedenle sıkça kullanıldığı düşünölmektedir.

Sonuç olarak, EPÖ alanında teknoloji bağlamında yapılan çalışmaların belirli konulara (Öğretme- ğrenme süreçleri) yoğunlaştığı, belirli konular (program geliştirme ve program değerlendirme) noktasında da eksik kaldığı görölmektedir. Teknolojinin program geliştirme ve program değerlendirme çalışma konularında az çalışılmış olması, EPÖ alanında çalışan araştırmacılara teknolojiyi sadece öğretme-öğrenme durumları ögesi üzerine yoğunlaşarak değil, teknoloji temelinde yapılacak bir ğretim programı geliştirmeye açık olmaları gerektiğini göstermektedir. Ayrıca program değerlendirmenin önemli olduğu alanda teknoloji odağında geliştirilen programların değerlendirildiği çalışmalara dikkat

çekmek gerekmektedir. Yani program geliştirme ve program değerlendirme çalışmaları yapılırken teknoloji dayanaklı planlama ve değerlendirme yapılması eğitim teknolojisiyle EPÖ alanının birleştirilmesi noktasında önemlidir (Alkan, 1998; Özkul ve Girginer, 2001). Tezlerde belirli değişkenlere (akademik başarı, tutum) yoğunlaşıldığı, çoğunlukla belirli örneklemeler (öğretmen adayları, ortaokul öğrencileri) üzerinde çalışmalar yürütüldüğü görülmektedir. Bazı üniversitelerde EPÖ alanında teknoloji çalışmalarının neredeyse yok denecek kadar az olduğu da çarpıcı bir sonuçtur. Yine daha çok tarama çalışmalarının yapıldığı, örneklemelerin nasıl belirlendiğinin belirtilmemiş olduğu, verilerin daha belirli ölçme araçlarıyla (ölçek, başarı testi) toplandığı ve belirli veri analiz yöntemlerine yoğunlaşıldığı görülmektedir. Ayrıca genel olarak değerlendirildiğinde yapılan çalışmaların çoğu bir kurama ya da yaklaşıma dayanmadığından hem yöntemsel özellikleri bakımından hem de uygulamaya katkıları bakımından önemli sınırlılıklar içermektedir. Bu bağlamda EPÖ alanında teknoloji destekli çalışma yapmayı düşünen araştırmacılara ve EPÖ alanında içerik analizi çalışması yapmayı düşünen araştırmacılara aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- EPÖ alanında teknoloji destekli yapılan çalışma sayıları yıllara göre artış gösterse de genel sayı içerisinde oldukça azdır. Bu bağlamda EPÖ alanında çalışma yapacak araştırmacılar konu seçiminde teknoloji destekli konuları daha fazla tercih edebilirler.
- EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmaların Mersin ve Fırat Üniversiteleri dışında ki üniversitelerde daha az çalışıldığı görülmektedir. Bu üniversiteler dışında kalan üniversitelerdeki araştırmacılar alanı çağın gerisinde bırakmamak adına teknoloji destekli çalışmalar yapmayı tercih edebilirler.
- EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmalarda program geliştirme ve program değerlendirme konularının daha az çalışıldığı görülmektedir. Örneğin çevrimiçi öğrenme ortamlarının öğretme- öğrenme ortamı olarak kullanılmasının ötesinde, tamamen çevrimiçi yapılacak bir derse yönelik öğretim programı öğretim tasarım modelleri- program geliştirme modelleri göz önünde bulundurularak geliştirilebilir ve geliştirilen bu program yine program değerlendirme modelleri bağlamında değerlendirilebilecek çalışmalar yapılabilir.
- EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmalarda teknoloji trendleri takip edilerek alana katkı sağlayacağı düşünülen konular çalışılabilir.
- EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmalarda daha kolay ve kısa sürede veri elde amacıyla tercih edilen tarama çalışmalarının yerine, teknoloji destekli uygulamaların yer aldığı deneysel ve hatta derinlemesine araştırma yapılmasına imkân tanıyan karma yöntem araştırmaları yapılabilir. Program geliştirme ve

program değerlendirme ile ilgili yapılacak çalışmalarda eylem araştırma deseni tercih edilebilir. Ancak bu çalışmaların kuramsal bir temele dayalı olarak yapılması hem alan yazına katkı hem de uygulamaya katkı bağlamında oldukça önemlidir.

- EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmalarda araştırmacılar araştırmalarının farklı örneklem gruplarındaki etkilerinin ortaya koyulabilmesi için öğretmen adaylarından farklı olarak dijital öğrenen olarak adlandırılan grupta yer alan ortaöğretim, dijital yerli olarak dünyaya gelen okul öncesi öğrencilerini ve öğretmenlerini kapsayan örneklemle çalışabilirler.
- EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmalarda araştırmacılar bilimsel araştırmalarda örneklemin yararlarını göz önüne alarak örneklem belirlemede kullandıkları yöntemleri daha açık ifade edebilirler.
- EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmalarda araştırmacılar veri toplama sürecinde süreci daha şeffaf ortaya koymada ciddi katkılar sunan gözlem, araştırmacı günlüğü gibi veri toplama araçlarını kullanabilirler.
- EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmalarda araştırmacılar veri analizlerinde istatistik bilgilerini arttırarak/kullanarak t-testi/ANOVA gibi basit istatistiklerden farklı olarak ileri düzey istatistikleri kullanabilirler.
- İçerik analizi araştırmacıları 2015 yılı öncesinde yapılan çalışmaları da tarayarak sürece daha geniş bir perspektiften bakılmasını sağlayabilirler.
- İçerik analizi araştırmacıları EPÖ alanında teknoloji destekli yapılan tezleri belirli aralıklarla inceleyerek eğilimleri belirleyip eksikleri saptayabilir ve yeni çalışma konuları ortaya koyabilirler.
- İçerik analizi araştırmacıları EPÖ alanıyla ilgili yayın yapan uluslararası dergilerdeki teknoloji destekli yayımlar inceleyerek EPÖ alanının teknoloji eğilimlerini uluslararası düzeyde belirleyebilirler.
- İçerik analizi araştırmacıları EPÖ alanında teknoloji destekli çalışmalarda teknolojinin daha alt konularına odaklanmış içerik analizi çalışmaları yaparak çalışmaların eğilimlerini belirleyebilirler.

KAYNAKÇA

Akbaba, R. S. ve Tunagür, M. (2018). Bilişim teknolojilerinin dil becerilerinde kullanımı üzerine bir içerik analizi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 127-146. <https://doi.org/10.31463/aicusbed.427196>

- Akdemir, E., Karamişe, E. N. ve Arslan, A. (2015). Descriptive analysis of researches on curriculum development in education. *Procedia - social and behavioral sciences*, 174, 3199 – 3203. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.1062>
- Akpınar, B. (2012). *Eğitimde program geliştirme*. Data Yayıncılık.
- Akpınar, B. (2013). *Eğitim programları ve öğretim*. Data Yayıncılık.
- Akşan, E. & Baki, A. (2017). Content analysis of curriculum-related studies in turkey between 2000 and 2014. *Educational sciences: theory & practice*, 17, 877–904. <http://dx.doi.org/10.12738/estp.2017.3.0002>
- Alkan, C. (1998). *Eğitim teknolojisi*. Alkım yayınevi
- Altın, N. (2004). *Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin analizi (Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversitesi)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Arı, A. (2015). *Eğitim programı temeller ilkeler ve sorunlar*. Eğitim yayınevi.
- Bergmann, J. & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. International society for technology in education.
- Brahmawong, C. (2004). Guidelines for internet-based distance education in colleges and universities in Thailand. *International Journal of the Computer, the Internet and Management*, 12(2), 7-13.
- Büyükkaragöz, S.S. (1997). *Program geliştirme kaynak metinler*. Öz Eğitim Yayınları.
- Chen, Y., Wang, Y., & Chen, N. S. (2014). Is FLIP enough? Or should we use the FLIPPED model instead?. *Computers & Education*, 79, 16-27. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2014.07.004>
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed method approaches*. Sage Publications.
- Creswell, J. W. & Plano Clark, V. L. (2011). Choosing a mixed methods design. *Designing and conducting mixed methods research*, 2, 53-106.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K., (2007). *Research methods in education*. Routledgefalmer.

V.Donmuş Kaya-M.Eroğlu Türkiye’de Teknoloji ile İlgili Yapılmış...

- Çeliköz, N. (1996). *Bilgisayar destekli öğretim için özel ders türünde bir ders yazılımının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Demirel, Ö. (2012). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Pegem Yayınları.
- Demirhan İşcan, C. ve Hazır Bıkmaz, F. (2012). Eğitim programları ve öğretim alanında lisansüstü eğitim programlarının analizi ve öneriler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(1), 107-138.
- DeVellis, R. F. (2012). *Scale development: Theory and applications*, Sage Publications.
- Donmuş, V. ve Akpunar, B. (2016, Mayıs 6-8). *Çevrimiçi öğrenme ile ilgili yapılmış çalışmaların incelenmesi*. 4th International Instructional Technologies & Teacher Education Symposium, Elazığ, Türkiye.
- Donmuş, V. ve Aygan, B. (2016, Mayıs 16-18). *Bilgisayar Destekli Fen Öğretimi ile İlgili Yapılmış Çalışmaların İncelenmesi*. 10. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu, Rize, Türkiye.
- Donmuş, V. ve Eroğlu, M. (2014, Eylül 18-20). *Öğrenmede Akıllı Tahta Kullanımı İle İlgili Yapılmış Araştırmaların İçerik Analizi*. 8. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumu, Edirne, Türkiye.
- Gökdaş, İ. (1996). *Bilgisayar eğitimi öğretim teknolojisi (Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Gömlüksiz, M. N. ve Bozpolat, E. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanındaki lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(7), 457-472. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1769>
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G., & Reisoğlu, İ. (2012a). Educational technology research trends in Turkey: a content analysis of the 2000-2009 decade. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 12(1), 191-196.
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. ve Sözbilir, M. (2012b). Türkiye’deki Eğitim Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 443-460.

- Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar konusunda bir içerik analizi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42 (2), 93-111.
- Güneş, N. (1991). Bilgisayarla öğretimde değişik yaklaşımların öğrenme üzerindeki etkileri. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Hazır Bıkmaz, F., Aksoy, E., Tatar, Ö. ve Atak Altınyüzük, C. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerine ait içerik çözümlemesi (1974-2009). *Eğitim ve Bilim*, 38(168), 288-303.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(1), 49-71.
- Keser, H. (1988). *Bilgisayar destekli öğretim için bir model önerisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kılıç, E. (2002). *Web temelli öğrenmede baskın öğrenme stiline göre öğrenme etkinlikleri tercihi ve akademik başarıya etkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kılıç Çakmak, E. Kukul, V., Çetin, E., Berikan, B., Kandemir, B., Pamukçu, B. ve Marangoz, M. (2015). 2013 Yılı Eğitim Teknolojileri Araştırmalarının İncelenmesi: AJET, BJET, C&E, ETRD, ETS ve L&I Dergileri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 126-160.
- Kılıç Çakmak, E., Çebi, A., Mihçi, P., Günbatar, M.S. and Akçayır, M. (2013). A content analysis of educational technology research in 2011. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 74-83. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.010>
- Kozikoğlu, İ. ve Senemoğlu, N. (2016). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerinin içerik analizi (2009-2014). *Eğitim ve Bilim*, 40(182), 29-41. Doi: 10.15390/eb.2015.4784
- Küçük, S., Aydemir, M., Yıldırım, G., Arpacık, O. and Göktaş, Y. (2013). Educational technology research trends in Turkey from 1990 to 2011. *Computers & Education*, 68, 42-50. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2013.04.016>
- Lin, T.C., Lin, T.J. and Tsai, C.C. (2014). Research trends in science education from 2008 to 2012: A systematic content analysis of publications in selected journals. *International Journal of Science Education*, 36(8), 1346-1372. <https://doi.org/10.1080/09500693.2013.864428>

V.Donmuş Kaya-M.Eroğlu Türkiye’de Teknoloji ile İlgili Yapılmış...

- Mednick, F. (2006). *Curriculum theories*. <https://cnx.org/contents/VMr1OpSY@9/Curriculum-Theories>. Erişim tarihi: 12.09.2019.
- Ornstein, A.C. and Hunkins, F.P. (2018). *Historical foundations of curriculum*. Pearson Education Limited..
- Ozan, C. ve Kōse, E. (2014). Eğitim programları ve ōđretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- Ōzerbař, M. A. (1996). *Açıkōđretim lisesi televizyon ders programları'na ilişkin ōđrenci gōrüşleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Ūniversitesi.
- Ōzkul, A. E. ve Girginer, N. (2001). Uzaktan eđitimde teknoloji ve etkinlik. *Sakarya Ūniversitesi Eđitim Fakóltesi Dergisi*, 3.
- Petty, R. E. and Cacioppo, J. T. (1996). *Attitudes and persuasion: Classic and contemporary approaches*. Westview Press.
- Saracaloğlu, A. ve Dursun, F. (2010, Mayıs 13-15). *Türkiye’de eğitim programları ve ōđretim alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi*. 1. Ulusal Eğitim Programları ve Ōđretim Kongresi, Balıkesir, Türkiye.
- Schreglmann, S. (2016). Türkiye’de program geliştirme konusu ile ilgili yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 1492- 1500.
- Selęuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dündar, H. (2014). Eğitim ve Bilim dergisinde yayımlanan araştırmaların eğilimleri: içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430- 453.
- Semerci, A. (1999). *Ōđretim amaçlı bir çoklu ortam yazılımı geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Ūniversitesi.
- şimşek, A., Ōzdamar, N., Becit, G., Kılığer, K., Akbulut, Y. ve Yıldırım, Y. (2008). Türkiye’deki eğitim teknolojisi araştırmalarında güncel eğilimler. *Selęuk Ūniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 439-458.
- Smith, M. K. (2000). *Curriculum theory and practice' . The encyclopedia of informal education*. <https://infed.org/curriculum-theory-and-practice/>. Erişim tarihi: 25.10.2019.

- Somuncuoğlu, D. H. (1996). *Bilgisayar destekli öğretimde farklı geribildirim stratejilerinin öğrenme üzerindeki etkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Tatar, E., Kağızmanlı, T. B. ve Akkaya, A. (2013). Türkiye'deki teknoloji destekli matematik eğitimi araştırmalarının içerik analizi. *Buca Faculty of Education Journal*, 35.
- Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Gözen-Çıtak, G., şekercioğlu, G., Erdem, D., Büyükturan Bağcan, E., Kezer, F., Bilican, S., Yıldırım, Ö. ve Yalçın, N. (2009, Ekim 19-21). *Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerine uygunluğunun incelenmesi*. IV. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu, Ankara, Türkiye.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon Yayınevi.
- Uzunboylu, H. (1995). *Bilgisayar öğrenme düzeyi ile bilgisayara yönelik tutumlar arasındaki ilişki*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Varış, F. (1998). *Eğitimde Program geliştirme, teoriler ve teknikler*. Alkım Kitapçılık Yayıncılık
- Yağan, S. A. ve Çubukçu, Z. (2019). Eğitim programları ve öğretim alanında tamamlanmış doktora tezlerinin içerik analizi (2006-2017). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Advance online publication. Doi: 10.16986/huje.2019056622
- Yeşilpınar Uyar, M. (2017). Eğitim programları ve öğretim alanına yönelik bir dergideki araştırmalara ilişkin içerik analizi: 2002-2015. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1009-1024.
- Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yurdakul, B. (1998). *Eğitimde bilgisayar teknolojisine ilişkin uygulamaların değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

NOT: Araştırmada içerik analizi kapsamına alınan tezlerin listesine aşağdaki adresten ulaşabilirsiniz.

V.Donmuş Kaya-M.Eroğlu Türkiye’de Teknoloji ile İlgili Yapılmış...

https://docs.google.com/document/d/1NVxzou411SjemM49vk3ynXgN_ZNpLT62ya00e2w4dww/edit?usp=sharing